

COG 318 - KÜLTÜR VE MEKAN - Fen Edebiyat Fakültesi - Coğrafya Bölümü

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Bu dersin amacı, kültür ile mekân arasındaki karşılıklı ilişkiyi coğrafi ve eleştirel bir perspektifle incelemek; öğrencilerin mekânın toplumsal olarak üretildiğini kavramalarını sağlamak ve kültürel süreçlerin mekânsal örgütlenme üzerindeki etkilerini analiz edebilme becerisi kazandırmaktır. Ders kapsamında öğrencilerin kimlik, aidiyet, bellek, temsil, iktidar ve gündelik pratikler gibi kavramları mekânsal bağlamda yorumlayabilmeleri, kuramsal bilgiyi somut örnekler üzerinden eleştirel biçimde değerlendirebilmeleri hedeflenmektedir.

Dersin İçeriği

Bu ders, kültür ile mekân arasındaki ilişkinin coğrafi ve toplumsal boyutlarını kuramsal ve uygulamalı çerçevede ele alır. Ders kapsamında kültür, mekân, yer, peyzaj, kimlik ve aidiyet gibi temel kavramlar tartışılır; kültürel coğrafyanın tarihsel gelişimi ve güncel yaklaşımları incelenir. Mekânın toplumsal üretimi (Lefebvre), iktidar ve mekân ilişkisi (Foucault), gündelik hayat pratikleri (De Certeau), temsil ve söylem, kültürel peyzaj, hafıza mekânları ve kolektif bellek gibi teorik çerçeveler ele alınır. Kent, kültür ve mekânsal dönüşüm, soylulaştırma, kültür ekonomisi, turizm ve mekânın temsili gibi güncel konular tartışılır. Ders ayrıca, küreselleşme–yerellik ilişkisi, kültürel çeşitlilik, mekânsal eşitsizlikler ve kimlik temelli mekânsal örgütlenmeler üzerine odaklanır. Türkiye’den ve dünyadan örnek vaka analizleriyle öğrencilerin kuramsal bilgiyi somut mekânsal örnekler üzerinden değerlendirme becerisi geliştirmesi amaçlanır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

□ Temel Ders Kitapları Culture and Space: Conceiving a New Cultural Geography – Joel Bonnemaision & John Agnew Kültürel coğrafya ve mekân arasındaki ilişkileri kuramsal bir perspektifle ele alan uluslararası bir referans kitap. Disiplinin kritik tartışmalarını ve mekân–kültür ilişkisini kuramsal olarak anlamak isteyen öğrenciler için uygundur. Cultural Geography – Mike Crang Kültürü coğrafi bağlamda ele alan kapsamlı bir ders kitabı. Kültürel coğrafyanın kuramsal temellerinden güncel eğilimlere kadar geniş bir içerik sunar. Handbook of Cultural Geography – Kay Anderson ve diğ. (SAGE) Kültürel coğrafya alanında kapsamlı bir başvuru kaynağı; disiplinin temel kuramlarını ve güncel tartışmalarını içerir. Özellikle yüksek lisans ve araştırma düzeyindeki öğrenciler için idealdir. □ Türkçe Kaynaklar Coğrafya ve Kültür: Mekân-Kültür-Tarih-Coğrafi İşaret – Murat Tanrıkulu Türkiye bağlamında kültür ile mekân ilişkisini coğrafya perspektifiyle ele alan bir kaynak. Ders içeriğinde yerel örnekler ve kültürel coğrafya tartışmaları için uygundur. Kültürel Coğrafya – (üniversite düzeyinde ders kitabı) Kültürün tanımı, kültürel coğrafyanın gelişimi ve kültür–mekân ilişkisi gibi temel başlıkları içeren akademik bir kaynak. □ Destekleyici / Okuma Listesi Önerileri The Cultural Geography Reader – Oakes & Price (derleme metin) Klasik ve çağdaş çalışmaların bir arada bulunduğu bir seçki. Derslerde tartışma okumaları için faydalıdır. The Wiley-Blackwell Companion to Cultural Geography Alanın kapsamlı bir panoramasını sunar; özellikle kuramsal tartışmalar ve disiplinler arası perspektifler açısından zengin içerik sağlar.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Öğretme Yöntemleri Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı) Planlanan Öğrenme Etkinlikleri Kuramsal metinler üzerine haftalık okuma ve tartışma oturumları

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Dersin kuramsal yoğunluğu nedeniyle öğrencilerin önceden okuma yapması teşvik edilmelidir; haftalık kısa okuma listeleri öğrenmeyi güçlendirir. Kavramların soyut yapısı göz önüne alındığında, günlük hayattan ve yakın çevreden örneklerle (kampüs, mahalle, şehir) ilişkilendirme yapılması önerilir. Ders boyunca disiplinlerarası perspektif (coğrafya, sosyoloji, antropoloji, mimarlık, şehir planlama) özellikle vurgulanmalıdır. Öğrencilerin yalnızca teoriyi öğrenmeleri değil, mekânı okuma ve yorumlama becerisi kazanmaları hedeflenmelidir. Ders materyalleri; kitapların yanı sıra akademik makaleler, belgeseller, filmler, haritalar, görsel anlatılar ve dijital platformlarla desteklenmelidir. Saha gözlemi veya küçük ölçekli alan çalışması (örneğin bir sokak, meydan, mahalle analizi) öğrenme sürecini derinleştirir. Ölçme-değerlendirme sürecinde sadece sınav değil, sunum, tartışmaya katılım, kısa analiz metinleri ve proje çalışmaları da dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin etik duyarlılık, farklılıklara saygı ve eleştirel düşünme konusunda farkındalık geliştirmesi dersin temel çıktılarından biri olarak görülmelidir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı bulunmamaktadır.

Dersin Verilişi

Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Betül Urhan

Program Çıktısı

- Kültür ve mekân ilişkisine dair temel kavram ve kuramları açıklayabilir.
- Mekânın toplumsal üretimini farklı kuramsal yaklaşımlar (Lefebvre, Foucault vb.) çerçevesinde yorumlayabilir.
- Kimlik, bellek ve aidiyet gibi kültürel süreçleri mekânsal örnekler üzerinden analiz edebilir.
- Seçilen bir alanı kültürel coğrafya perspektifiyle çözümleyebilir ve bulgularını yazılı/sözlü olarak sunabilir.
- Kültür ve mekân ilişkisine dair güncel tartışmaları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilir.

Haftalık İçerikler

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	- Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.1-21	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Derse Giriş ve Kavramsal Çerçeve Kültür ve mekân kavramlarının tanımı Kültürel coğrafyanın gelişimi Dersin kapsamı ve beklentiler	-

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
2	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.27-49	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Kültürel Coğrafyanın Kuramsal Temelleri Klasik kültürel coğrafya Sauer ve Berkeley Okulu Kültürel peyzaj kavramı	-
3	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.51-71	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Yeni Kültürel Coğrafya Yaklaşımları Post-yapısalcı ve eleştirel yaklaşımlar Temsil, anlam, söylem ve mekân Güç ilişkileri ve mekânsal üretim	-
4	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.73-85	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Mekânın Toplumsal Üretimi Henri Lefebvre: Mekânın üretimi Algılanan, tasarlanan ve yaşanan mekân Mekânın ideolojik boyutu	-
5	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.89-103	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Kimlik, Aidiyet ve Mekân Mekân ve bireysel/toplumsal kimlik Aidiyet, yer duygusu (sense of place) Göç, yerinden edilme ve kimlik	-
6	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.105-126	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Bellek, Hafıza Mekânları ve Temsil Kolektif bellek Pierre Nora ve hafıza mekânları Anıtlar, müzeler, sokaklar ve hafıza	-
7	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.127-142	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Kültürel Peyzaj ve Mekânsal Temsiller Peyzajın kültürel inşası Görsel kültür ve mekân Haritalar, imgeler ve anlatılar	-
8	--	-	-	vize	-
9	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.145-161	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Mekân, İktidar ve Denetim Foucault ve heterotopya Gözetim mekânları Kamusal alan tartışmaları	-
10	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.165-185	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Kent, Kültür ve Mekânsal Dönüşüm Kültürel soylulaştırma (gentrification) Yaratıcı şehirler ve kültür ekonomisi Kültürel sermaye ve mekân	-
11	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss.191-209	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Mekân ve Gündelik Hayat De Certeau: gündelik pratikler Mekânın kullanımı ve direniş biçimleri Sokak, mahalle, ev	-
12	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss. 211-227	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Turizm, Temsil ve Kültürel Mekânlar Turistik mekânın inşası Otantisite tartışmaları Miras, kültür ve tüketim	-
13	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss. 231-256	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Küreselleşme, Yerellik ve Mekân Mekânsal homojenleşme tartışmaları Glokalleşme Kültürel çeşitlilik ve direnç	-
14	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss. 259-275	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Vaka Analizleri ve Öğrenci Sunumları Seçilen örnek alanların analizi Tartışma ve genel değerlendirme Dersin bütünsel değerlendirmesi	-
15	Dündar, vd. (2022) Kültür ve Mekân Araştırmaları, Nobel Yayınevi. ss. 259-275	-	Etkileşimli anlatım (kuramsal çerçeve sunumları) Tartışma temelli öğretim (seminer formatı)	Konu tekrarı ve sınava hazırlık.	-

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Teorik Ders Anlatım	15	3,00
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Derse Katılım	15	2,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Final	60,00
Vize	40,00

Coğrafya Bölümü / COĞRAFYA X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13
Ö.Ç. 1	1	1	1	1			1				1		
Ö.Ç. 2	2	2	2	2			2				2		
Ö.Ç. 3	3	3	3	3			3				3		
Ö.Ç. 4	4	4	4	4			4				4		
Ö.Ç. 5	5	5	5	5			5				5		

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Coğrafya biliminde kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma
- P.Ç. 2 :** İnsan-mekan etkileşiminin tespitinde yararlanılan başlıca araştırma yöntem ve tekniklerini kullanabilme, bu etkileşimin ifadesinde kullanılan görsel araçları (tablo, grafik, harita) vb hazırlayabilme ve gerekli araç gereçleri yazılımları kullanabilme.
- P.Ç. 3 :** Coğrafya biliminin temel terimlerini kavrama ve coğrafi terminolojiyi yerinde kullanabilme.
- P.Ç. 4 :** Coğrafya bilimi kapsamında mekânı doğal ve beşeri özellikleriyle tanıma, mekânın kullanımından kaynaklanan sorunları tespit edebilme, çözüm önerisi sunabilme.
- P.Ç. 5 :** Coğrafi Bilgi Sistemleri, uzaktan algılama vb coğrafi teknolojilerle çalışabilme.
- P.Ç. 6 :** Disiplinler arasındaki çalışmaların önemini kavrama, bilgi ve becerilerini diğer disiplinlerle paylaşabilme ve ortak projelerde değerlendirebilme.
- P.Ç. 7 :** Mekan ve mekânı oluşturan fiziki ve beşeri unsurlar arasında ilişki kurabilme ve bu ilişkileri yorumlayabilme becerisi
- P.Ç. 8 :** Sahip olduğu bilgi ve becerileri laboratuvar ve arazi çalışmaları ile bütünleştirebilme
- P.Ç. 9 :** Coğrafi verilerin toplanması, yorumlanması, değerlendirilmesi ve akademik yayın haline getirilmesi sürecinde bilimsel etik değerlere uygun hareket etme.
- P.Ç. 10 :** Bölgesel dengesizlik, iklim değişikliği, kentleşme, küreselleşme, sürdürülebilirlik, göç, çevre sorunları gibi konuları geniş bir bakış açısı ile yorumlayabilme
- P.Ç. 11 :** Coğrafi konuları, sistematik bir yaklaşımla ele alma, araştırma ve sunma becerisi
- P.Ç. 12 :** Bireysel çalışma becerisi ve bağımsız karar verebilme yetisine sahip olarak fikirlerini sözlü ve yazılı ifade ederek iletişim kurabilme
- P.Ç. 13 :** Toplumsal sorumluluk ve mesleki etik bilinciyle yaşadığı sosyal çevre için mesleki proje ve etkinlikler planlayabilme ve uygulayabilme.
- Ö.Ç. 1 :** Kültür ve mekân ilişkisine dair temel kavram ve kuramları açıklayabilir.
- Ö.Ç. 2 :** Mekânın toplumsal üretimini farklı kuramsal yaklaşımlar (Lefebvre, Foucault vb.) çerçevesinde yorumlayabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Kimlik, bellek ve aidiyet gibi kültürel süreçleri mekânsal örnekler üzerinden analiz edebilir.
- Ö.Ç. 4 :** Seçilen bir alanı kültürel coğrafya perspektifiyle çözümleyebilir ve bulgularını yazılı/sözlü olarak sunabilir.
- Ö.Ç. 5 :** Kültür ve mekân ilişkisine dair güncel tartışmaları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilir.